

SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ

2.ÜNİTE : TRAFİK KÜLTÜRÜ

2.1.1. TRAFİKTE SERGİLENMESİ GEREKEN TUTUM VE DAVRANIŞLAR

İnsanların, hayvanların ve araçların ulaşım yolları üzerindeki hâl ve hareketlerine “trafik” denir.

Devletlerin trafikle ilgili yazılı kuralları bulunmaktadır. Bu kurallara uymak bütün vatandaşların görevidir. Kurallara uymayanların karşılaşacağı birtakım yaptırımlar bulunmaktadır. Yazılı kuralların yanında bu değerlerin toplumun her alanında olduğu gibi trafikte de insanlar tarafından davranış hâline getirilmesi; trafikte düzen ve güvenliği sağlamanın yanında insanlar arası dayanışmayı güçlendirip milli birlik ve beraberliği pekiştirecek unsurlardır.

Trafikte karşılaşılabilecek bazı durumlar ve bu durumlar karşısında sergilenebilecek olumlu ve sergilenmemesi gereken olumsuz davranışlar bulunmaktadır.

Örneğin yağmurlu bir havada sürücüler trafikte seyrederken etraftaki yayalara su sıçratmamaya özen gösterecek saygı ve nezakete sahip olmalıdır. Sürücüler böyle havalarda yaya gördüklerinde yayaların yanından özenle geçmelidir. Trafikte aracından yaşlı, hasta veya çocuklu bir insanı indirmek için kısa süreli duraklayan bir sürücüye arkadaki sürücülerin korna çalmak yerine sabırlı davranması daha huzurlu bir trafik ortamının oluşmasını sağlayacaktır.

Trafikte, sürücü, yolcu veya yaya olsun herkesin sorumluluğu bulunmaktadır. Ulaşım hakkı insanların doğuştan gelen haklardan bir tanesidir. Bir diğer temel hak olan “yaşam hakkı” ve bütün hakların kullanılması yaşama hakkına bağlıdır. Sürücülerin, trafikte kendilerinin ve başkalarının yaşama haklarını tehlikeye atacak davranışlardan kaçınmaları gerekmektedir.

Trafik dahil olmak üzere her koşulda insan haklarını ihlal etmenin İslam dinine göre karşılığı, kul hakkına girmektir ve bu yasaklamıştır. Dolayısıyla trafikte insanların her türlü hakkına saygı göstermek, dinimizce de bir görev sayılmaktadır.

2.1.2. TRAFİKTE ETKİLİ İLETİŞİM

Trafik ortamında etkili iletişimin en önemli unsurlarından biri de; beden dili ve konuşma üslubudur. Araçla veya yaya olarak trafikteki insanlar, beden dilini kullanarak el, kol, göz hareketleriyle birbirleriyle anlaşabilirler veya el, kol hareketleriyle tartışmalara ve kavgalara neden olabilirler.

Sürücü ve yayaların güvenliği açısından empati yapabilmeleri, öfke duygusuna hâkim olmaları önemli birer gerekliliktir.

Trafik kuralları karşısında gösterilen duyarlılık adına yapılan araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Eğitim düzeyi yüksek olanların sürücü belgesine sahip olma süresinin daha yüksek olduğu,
- Hız kurallarına en fazla uymayan sürücülerin araç segmenti yüksek olan sürücülerin olduğu,
- Yaş küçüldükçe diğer sürücülerini rahatsız edecek davranışı sergileme düzeyinin arttığı,
- Sürücü belgesine sahip olma süresi fazla olanların daha yüksek sürüş puanı aldıkları,
- Sürüş puanının, aracın kime ait olduğuna göre değiştiği belirlenmiştir.

2.2. TRAFİK KURALLARI

2.2.1. TOPLU TAŞIMA ARAÇLARINDA VE OKUL SERVİSLERİNDE UYULMASI GEREKEN KURALLAR

2.2.1.1. Toplu Taşıma Araçlarında Uyulması Gereken Kurallar

Toplu taşıma aracına binişlerde ve seyahat sırasında dikkat edilmesi gereken temel konular:

- Araç durakta, kaldırımında beklenmelidir,
- Araca binerken sıraya girilmelidir,
- Yaşlı, hamile, engelli ve çocuklara öncelik verilmelidir,
- Araçtakileri rahatsız edecek kadar yüksek sesle konuşulmamalıdır,
- Oturma düzenine uyulmalı, başkalarının kişisel alanı korunmalıdır,
- İnilecek durağa yaklaşıldığında kapıya yakın ve inmeye hazır olunmalıdır,
- Araç içerisinde etrafı kirletecek yeme-içme davranışından kaçınılmalıdır,

- Sürücünün dikkatini dağıtacak hal ve harekette bulunulmamalıdır,
- Hiçbir şekilde araçtaki diğer yolcuları rahatsız etmemelidir.
- Araç durmadan araçtan inilmemelidir.
- İniş ve binişlerde kapı tam açılmadan kapılara yüklenilmemelidir.

Aynı şekilde sürücüler de yolcuların güvenliğini tehlikeye sokacak her türlü davranıştan uzak durmalı ve trafik kurallarına uymalıdır.

2.2.1.2. Okul Servislerinde Uyulması Gereken Kurallar

Okul servislerinde ve taşımali eğitim taşıtlarında kanun ve yönetmeliklerle belirlenmiş, öğrencilerin daha güvenli bir şekilde ve zamanlarını daha iyi kullanarak okullarına gitmeleri amaçlayan kurallar bulunmaktadır.

25 Ekim 2017 ÇARŞAMBA tarih ve 30221 sayılı **Resmî Gazete** yayınlanan karar göre okul taşıtlarında aranacak Şartlar, Yükümlülükler ile Okul Servis Araçlarının Çalıştırılması ve Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Taşıtlarda aranacak şartlar

MADDE 4 – (1) Taşımacılar tarafından okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlarda aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Okul servis araçlarının arkasında “OKUL TAŞITI” yazısını kapsayan numunesine uygun renk, ebat ve şekilde reflektif bir kuşak bulunacaktır (EK-2/1, EK-2/2).
- b) Okul servis aracının arkasında, öğrenci ve çocukların iniş ve binişleri sırasında yakılmak üzere en az 30 cm çapında kırmızı ışık veren bir lamba bulunacak ve bu lambanın yakılması halinde üzerinde siyah renkte büyük harflerle “DUR” yazısı okunacak şekilde tesis edilmiş olacak, lambanın yakılıp söndürülmesi tertibatı fren lambaları ile ayrı olacaktır (EK-3).
- c) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlarda, öğrenci ve çocukların kolayca yetişebileceği camlar ve pencereler sabit olacak, iç düzenlemesinde demir aksam açıkta olmayacak, varsa yaralanmaya sebebiyet vermeyecek yumuşak bir madde ile kaplanacak ve engelli öğrenci ve çocukları taşıyacak olan okul servis araçları ayrıca 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan ikincil mevzuata uygun olacaktır.
- ç) Okul servis araçlarında 26/10/2016 tarihli ve 29869 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik ile Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen standart, nitelik ve sayıda araç, gereç ve malzemeler her an kullanılabilir durumda bulundurulacaktır.
- d) Okul servis araçlarının kapıları şoför tarafından açılıp kapatılabilecek şekilde otomatik (havalı, hidrolikli vb.) olabileceği gibi; araç şoförleri tarafından elle kumanda edilebilecek şekilde (mekanik) de olabilecektir. Otomatik olduğu takdirde, kapıların açık veya kapalı olduğu şoföre optik ve/veya akustik sinyallerle intikal edecek şekilde olacaktır.
- e) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlar temiz, bakımlı ve güvenli durumda bulundurulacak ve altı ayda bir bakım ve onarımları yaptırılmakla birlikte; taşıtların cinsine göre Karayolları Trafik Yönetmeliğinin öngördüğü periyodik muayeneleri de yaptırılmış olacaktır (EK-4).
- f) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtların yaşları oniki yaşından büyük olmayacaktır. Taşıtların yaşı fabrikasınca imal edildiği tarihten sonra gelen ilk takvim yılı esas alınarak hesaplanacaktır.
- g) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre tayin edilen ve o araca ait tescil belgelerinde gösterilen oturulacak yer adedi, aracın içerisine görülebilecek bir yere yazılarak sabit şekilde monte edilecektir.
- ğ) Gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlara ait okul servis aracı olarak teçhiz edilmiş araçlar, taahhüt ettikleri öğrenci ve çocukları taşıma hizmetlerini aksatmamak kaydıyla, personel servis taşıma faaliyetlerinde de kullanılabilir. Ancak, bu taşıma esnasında okul servis araçlarına ait ışıklı işaretlerin şoförler tarafından kullanılması yasaktır.
- h) Okul servis araçları Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olacaktır.
- ı) Okul servis araçlarında araç takip sistemi bulundurulacaktır. Kayıtlar en az otuz gün muhafaza edilecektir.

- i) Okul servis araçlarında her öğrenci ve çocuk için üç nokta emniyet kemeri ve gerekli koruyucu tertibat bulundurulacaktır.
- j) Okul servis araçlarında görüntü ve müzik sistemleri taşıma hizmeti sırasında kullanılmayacaktır.
- k) Okul servis araçlarında yazın serin, kışın sıcak ortam sağlayacak sistemler bulundurulacaktır.
- l) Okul servis araçlarında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca standartları belirlenen her koltukta oturmaya duyarlı sensörlü sistemler bulundurulacaktır.
- m) Okul servis araçlarında tüm koltukları görecektir şekilde Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik ekinde belirtilen standartlara uygun, iç ve dış kamera ile en az otuz gün süreli kayıt yapabilen kayıt cihazı bulundurulacaktır.
- n) Okul servis araçlarının camlarının üzerine renkli film tabakaları yapıştırılması yasaktır.
- o) Okul servis araçlarında iç mekânı gösteren beyaz cam dışında cam kullanılamaz.

Taşımacının şartları ve yükümlülükleri

MADDE 5 – (1) Taşımacılar (tüzel kişi olması halinde, anonim şirket ve kooperatiflerde yönetim kurulu üyeleri, diğer tüzel kişilerde ise tüm ortakları ve bu tüzel kişilikleri temsil ve ilzama yetkili kişiler) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş ve affa uğramış veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile;

- a) Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmamak,
 - b) Türk Ceza Kanununun 81, 102, 103, 104, 105, 109, 179/3, 188, 190, 191, 226 ve 227 nci maddelerindeki suçlardan hüküm giymemiş olmak veya devam etmekte olan bir kovuşturması bulunmamak ya da kovuşturması uzlaşmayla neticelenmemiş olmak,
 - c) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya irtibatı bulunmamak,
- şartlarını haiz olması zorunludur.

(2) Taşımacılar;

- a) Öğrenci ve çocukların oturarak, güvenli ve rahat bir yolculuk yapmalarını sağlayacak tedbirleri alarak taahhüt ettiği yere kadar valiliklerce belirlenecek okul açılış ve kapanış saatlerine göre Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen azami sürelerle uymak suretiyle taşımakla,
- b) Rehber personel bulundurmakla,
- c) Taşımanın tamamının veya bir kısmının bir büyükşehir belediyesi/belediye sınırları içerisinde gerçekleşmesi halinde; şehir içinde izlenecek güzergâh için ilgili büyükşehir belediyesinden/belediyeden özel izin belgesi almakla,
- ç) Hizmet akdine tabi olarak yanında çalışanların, sosyal güvenlik yönünden sigorta işlemlerini yaptırmakla,
- d) 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 62 nci maddesi çerçevesinde belirlenen fiyat tarifesine uymakla,
- e) Taşıman öğrenci ve çocuğun;
 - 1) Okulunun veya ikametgâhının değişmesi,
 - 2) Uzun süreli tedaviyi gerektiren bir hastalık geçirmesi,

3) Okuldan ayrılması veya öğrencilik hakkını kaybetmesi,

4) Özel izin belgesinin iptal edilmesi, hallerinden herhangi birine bağlı olarak servisle taşınmaktan vazgeçmesi,

durumunda varsa geri kalan ayların ücretlerini iade etmekle,

f) Her eğitim-öğretim yılında çalıştıracakları rehber personel, asıl ve yedek şoför isimleri ile araçların plakalarını ve her türlü değişiklikleri aynı gün içinde okul yönetimine bildirmekle,

g) Okul servis araçlarındaki araç takip sistemi verilerini, istenmesi halinde okul yönetimi, kolluk birimleri ve velilerle paylaşmakla,

ğ) Gerçek kişi taşımacılar bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sertifikaya sahip olmakla,

yükümlüdürler.

(3) İkinci fıkrada belirtilen yükümlülükleri uymayan taşımacılar, taşımacıyı tespit komisyonunca verilecek sürede eksikliği gidermekle yükümlüdür. Verilen süre içerisinde eksikliği gidermeyen taşımacının özel izin belgesi mülki idare amirinin bildirimi üzerine ilgili belediyesince iptal edilir.

(4) Belediye sınırları dışına/dışından yapılan okul servis hizmetleri için; yapılacak taşımanın şehirlerarası veya şehiriçi olmasına bağlı olarak taşımacı ayrıca Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca düzenlenmiş karayolu yolcu taşımacılığı yetki belgelerinden birine sahip olmalıdır.

(5) Taşımacılar bu maddede belirtilen şart ve yükümlülüklerinin yanı sıra mevzuatta okul servislerine yönelik olarak belirlenmiş diğer şart ve yükümlülükleri uymak zorundadır.

Okul yönetimlerinin ve milli eğitim müdürlüklerinin yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Okul yönetiminin öğrenci ve çocuk taşıma faaliyetine ilişkin yükümlülükleri şunlardır;

a) Taşımacıyı Tespit Komisyonu ile koordine ederek taşıma faaliyetini planlamak,

b) Taşımacıyı Tespit Komisyonunda üye olarak yer alacak velileri ve öğretmeni belirlemek,

c) Okul servis araçlarına, taşımacılara ve ilgili taşıma personeline ilişkin belge ve kayıtları tutmak; talep halinde bu Yönetmelik çerçevesinde denetim yapacak komisyon, kurum ve kuruluşlara iletme,

ç) Servis araçlarının okul alanındaki indirme-bindirme yerlerini belirlemek,

d) Taşımacılar ile taşıma faaliyetinde çalışan personelin okul alanını kullanmalarına yönelik düzenlemeler yapmak,

e) Taşıma faaliyetlerinin her aşamasında engelli öğrenci ve çocukların taşınmasına yönelik her türlü tedbiri almak,

f) Servis hizmetlerinin sağlıklı, düzenli ve disiplinli bir şekilde yürütülmesine yönelik olarak, tespit edilen aksaklıkları taşımacının bağlı olduğu meslek odasına en kısa zamanda bildirmek.

(2) Milli eğitim müdürlüklerinin yükümlülükleri şunlardır;

a) Taşıma işinde çalışan şoför ve rehber personele polis, jandarma ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ile koordinasyon kurarak; okul taşıma faaliyetiyle ilgili mevzuat, görev ve sorumlulukları ile iletişim becerileri ve davranış kuralları konularında eğitim vermek ve bununla ilgili kayıtları tutmak,

b) (a) bendinde belirtilen eğitim ve eğitim sonunda düzenlenecek sertifikaya ilişkin usul ve esaslar ile sertifika geçerlilik süresini belirlemek.

Şikâyetlerin değerlendirilmesi

MADDE 7 – (1) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ve Karayolları Trafik Kanunundaki işletenin ve araç sahibinin sorumluluğuna ilişkin hükümler ile taşımacı ve taşınan arasında vuku bulabilecek anlaşmazlıkların giderilmesi amacıyla açılacak davalara ait hususlar saklı kalmak kaydıyla; bu Yönetmelik hükümlerine uygun davranmadıkları anlaşılan taşımacı, şoför ve rehber personel ile ilgili şikâyetler, mülki idare amirlerince değerlendirilir.

Okul servis araçlarının çalıştırılması

MADDE 8 – (1) Okul servis araçlarının çalıştırılması taşımacıyı tespit komisyonunun kararı ile yapılır. Okul servis araçlarının çalıştırılması faaliyetinin bir eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde yapılması esastır. Ancak taşıma hizmetinin kalitesinin artırılması ve maliyet avantajı sağlanması amacıyla, faaliyet azami üç eğitim öğretim yılını aşmayacak şekilde yaptırılabilir.

(2) Taşımacıyı tespit komisyonunun kararları mahalli mülki idare amirlerinin onayı ile yürürlüğe girer.

(3) Gerçek ve tüzel kişiler, birlikte taşıma hizmeti yapabilirler. Ancak bu durumda taşımacının taşımayı gerçekleştireceği taşıtların üçte birinin taşımacıların adlarına tescilli olması zorunludur.

(4) Veliler, istemeleri halinde çocuklarını bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşıması kaydıyla herhangi bir taşımacı ile anlaşarak da taşıtabilirler. Bu hakkın kullanılması halinde taşımacı; bu Yönetmelikte istenen belge ve bilgileri okul yönetimine bildirir. Okul yönetimi bu bilgi ve belgeleri incelenmek üzere il ve ilçe milli eğitim müdürlüğüne gönderir. Bu şekildeki taşımaya mülki idare amirliklerinin onayı ile izin verilebilir. İlgililerine/yararlananlara okul alanının kullandırılmasında farklı muamelede bulunulamaz.

(5) Bu madde hükümleri 11/9/2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği kapsamındaki işlemlerde uygulanmaz.

(6) Bu maddeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Milli Eğitim Bakanlığı yetkilidir.

(7) Kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulüpleri bakımından bu maddeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yetkilidir.

Taşıma işlerinde çalışanların şartları, görev ve sorumlulukları

MADDE 9 – (1) Okul servis araçlarını kullanan şoförler;

a) 26 yaşından gün almış ve 66 yaşından gün almamış olmak,

b) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş ve affa uğramış veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile;

1) Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmamış olmak veya bu suçlardan hakkında devam eden ya da uzlaşmayla neticelenmiş bir kovuşturma bulunmamak.

2) Türk Ceza Kanununun 81, 102, 103, 104, 105, 109, 179/3, 188, 190, 191, 226 ve 227 nci maddelerindeki suçlardan mahkum olmamış olmak veya bu suçlardan hakkında devam eden ya da uzlaşmayla neticelenmiş bir kovuşturma bulunmamak,

c) D sınıfı sürücü belgesi için en az beş yıllık, D1 sınıfı sürücü belgesi için en az yedi yıllık sürücü belgesine sahip olmak ve her yıl okul servis şoförlüğüne uygun olduğuna dair aile hekiminden rapor almış olmak,

ç) Şoförlük mesleği bakımından her beş yılda bir yetkili kuruluşlardan psikoteknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren rapor almak,

d) Son beş yıl içerisinde; bilinçli taksirli olarak ölümlü trafik kazalarına karışmamış olmak, alkollü olarak araç kullanma ve hız kurallarını ihlal nedeniyle, sürücü belgeleri birden fazla geri alınmamış olmak ve 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 35 inci maddesinde düzenlenen kabahati işlemeyi alışkanlık haline getirmemiş olmak,

e) Yurtiçi Yolcu Taşımacılığı Sürücü Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olmak,

f) 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu çerçevesinde alınan mesleki yeterlilik belgesine sahip olmak,

g) Taşıma faaliyeti öncesinde ve sonrasında aracın içini kontrol etmek,

ğ) Öğrenci ve çocukların oturarak, güvenli ve rahat bir yolculuk yapmalarını sağlayacak tedbirleri almak, taahhüt ettiği yere kadar valiliklerce belirlenecek okul açılış ve kapanış saatlerine göre Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen azami sürelerle uymak suretiyle taşımak,

h) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sertifikaya sahip olmak.

(2) Okul servis araçlarındaki rehber personel;

a) 22 yaşını doldurmuş ve en az lise mezunu olmak,

b) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş ve affa uğramış veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile;

1) Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkum olmamış olmak veya bu suçlardan hakkında devam eden ya da uzlaşmayla neticelenmiş bir kovuşturma bulunmamak,

2) Türk Ceza Kanununun 81, 102, 103, 104, 105, 109, 179/3, 188, 190, 191, 226 ve 227 nci maddelerindeki suçlardan mahkum olmamış olmak veya bu suçlardan hakkında devam eden ya da uzlaşmayla neticelenmiş bir kovuşturma bulunmamak.

c) Öğrenciler ile çocukların güvenli şekilde servis aracına binip inmelerini ve gerektiğinde karşıdan karşıya geçişlerini sağlamak ve öğrenci ve çocuklar ile iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla eğitime katılarak bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sertifikaya sahip olmak,

ç) Her yıl, okul servis rehber personeli olmaya uygun olduğuna dair aile hekimliğinden rapor almış olmak,

d) Taşıt içi düzeni sağlamak, emniyet kemerlerinin takılı olup olmadığını kontrol etmek, okul öncesi eğitim ve ilköğretim öğrencileri ile çocukların inme ve binmeleri sırasında yardımcı olmak,

e) Taşıma faaliyeti öncesinde ve sonrasında aracın içini kontrol etmek,

f) TS EN ISO 20471 standardına uygun, sarı renkte ve üzerinde reflektif şeritler yer alan ve ön ve arka kısmında "REHBER" yazılı ikaz yeleği giymek,

g) Taşıma faaliyeti sırasında öğrenci ve çocuklara refakat ederken yardımcı ışıklar (ışıklı çubuk, dur-geç levhası gibi) kullanmak,

zorundadır.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f) ve (h) bentleri ile ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartlara uymayanların özel izin belgesi, yetkili kurumların mülki idare amirleri vasıtasıyla ilgili belediyesine bildirim üzerine iptal edilir. İptale konu izin belgesi aynı eğitim öğretim yılında yeniden düzenlenemez. Kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulübü servis faaliyetlerinde iptale konu izin belgesi takvim yılı içinde yeniden düzenlenemez.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (ğ) bentleri ile ikinci fıkrasının (c), (ç), (d), (e), (f) ve (g) bentlerindeki şartlara bir eğitim öğretim döneminde üç defa uymadıkları okul yönetimince tespit edilenlerin mülki idare amirleri vasıtasıyla ilgili belediyesine bildirim üzerine özel izin belgesi iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigorta Zorunluluğu, Sigorta Şirketlerinin Yükümlülüğü ve Sigortasız

Taşıma Yapılamayacağı

Sigorta zorunluluğu

MADDE 10 – (1) Taşımacılar okul servis araçlarına, Karayolları Trafik Kanununun öngördüğü karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar.

Sigorta şirketlerinin yükümlülüğü

MADDE 11 – (1) Türkiye’de kaza sigortası dalında çalışan ve ruhsatı bulunan her sigorta şirketi, okul servis araçlarına karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası yapmak zorundadır.

Sigortasız taşıma yapılamayacağı

MADDE 12 – (1) Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmayan okul servis araçları ile öğrenci ve çocuklar taşınmaz. Bu madde hükmüne aykırı olarak faaliyet gösteren araçlar hakkında Karayolları Trafik Kanununun 91 inci maddesi hükmü uygulanır.

Trafikte Kural İhlallerinin İlgililere Bildirilmesi

Ancak buna rağmen denetimlerin olmadığı yer ve zamanlarda yapılan kural ihlalleriyle trafik akışı ve güvenliği olumsuz etkilenmektedir. Bu tür ihlaller tespit edildiği anda hemen “112 Acil Çağrı Merkezi” aranmalıdır.

2.2.2. TRAFİK İŞARETLERİ VE İŞARET LEVHALARI

2.2.2.1. Işıklı İşaret Cihazları

Trafiğin güvenle akışını sağlamak ve uyulacak kuralları belirlemek için tesis edilen ışıkların anlamları şöyledir:

Yeşil Işık: Yolun trafiğe açık olduğunu gösterir. Bu ışık yanmakta iken durmadan geçilir.

Sarı Işık: Uyarı anlamında olup yanlış sırasına göre yolun trafiğe kapanmak veya açılmak üzere olduğunu gösterir.

Kırmızı Işık: Yolun trafiğe kapalı olduğunu ve mutlak bir duruş yapılması gerektiğini bildirir.

Yaya Simgeli Yeşil Işık: Yayalar için yolun açık olduğunu gösterir ve bu ışık yanmakta iken yayaların karşıya geçmek üzere araç yoluna girebileceklerini bildirir.

Yaya Simgeli (Figür) Kırmızı Işık: Yayalar için yolun kapalı olduğunu gösterir ve bu ışık yanmakta iken yayaların karşıya geçmek üzere araç yoluna giremeyeceklerini bildirir.

Aralıklı (Fasla) Yanıp Sönen Sarı Işık: Yavaş ve dikkatli geçilmesini bildiren uyarıdır.

Aralıklı Yanıp Sönen Kırmızı Işık: Bu işaret görüldüğünde durulmasını ve yolun açık olduğu görüldükten sonra yeniden hareket edilmesi gerektiğini bildirir.

Işıklı Oklar: Yol dönüşlerinde, bu ışığın bulunduğu yerlerde ok yönüne dönüş yapacak sürücüler, oklu ışık yeşil yanıncaya geçilir.

Sesli veya Yazılı Işıklar: Araç trafiğine uygun olarak yayaların hareketlerini belirleyen ışıklar olup sesli veya yazılı iletiye göre hareket edilmesi gerektiğini söyler.

Dünyada kullanılan ilk trafik lambası, 10 Aralık 1868 günü hizmete girmiştir ve Londra'nın parlamento bölgesine yerleştirilmiştir. Parlementerlerin trafikte güvenli bir şekilde parlamentoya ulaşması amaçlanmıştır. İlk trafik lambasında iki ışık yanıyordu ve kırmızı "DUR" ve yeşil "DİKKAT" anlamına geliyordu.

Türkiye'de ilk trafik ışığı 1929 yılında İstanbul'da kullanılmaya başlanmıştır.

2.2.2.2. Trafik İşaret Levhaları

 (T-14) SAĞA TEHLİKELİ VIRAJ	 (T-15) SOLA TEHLİKELİ VIRAJ	 (T-24) SAĞA TEHLİKELİ SEVAMLİ VIRAJLAR	 (T-25) SOLA TEHLİKELİ DEYANLI VIRAJLAR	 (T-34) TEHLİKELİ EĞİM (ŞİŞ)	 (T-35) TEHLİKELİ EĞİM (ÇİŞ)	 (T-44) HER İKİ TARAFTAN DARALIK KAPLAMA
 (T-5) AÇILAN KÖPRÜ	 (T-6) DEMİZ VEYA NEHİR KİTİSİNDE BİTEN YOL	 (T-7) KASBİLİ YOL	 (T-8) KAYGAN YOL	 (T-9) GEVŞEK MALZEMELİ ZEMİN	 (T-10) GEVŞEK ŞEV	 (T-11) YAYA GEÇİDİ
 (T-14a) ENLİ HAYVANLAR GEÇEBİLİR	 (T-14b) YARŞI HAYVANLAR GEÇEBİLİR	 (T-18) YOLDA ÇALIŞMA	 (T-16) IŞIKLI İŞARET ÇHAZLI	 (T-17) HAVALİMANI (Alçak Uçuş)	 (T-18) YANDAN RÜZGAR	 (T-19) İKİ YÖNLÜ TRAFİK
 (T-22a) ANA YOL-TALI YOL KAVŞAĞI	 (T-22b) ANA YOL-TALI YOL KAVŞAĞI	 (T-22c) ANA YOL-TALI YOL KAVŞAĞI	 (T-22d) ANA YOL-TALI YOL KAVŞAĞI	 (T-22e) ANA YOL-TALI YOL KAVŞAĞI	 (T-23a) SAĞDAN ANA YOLA GİRİŞ	 (T-23b) SOLDAN ANA YOLA GİRİŞ
 (T-26) KONTROLSÜZ DEMİRYOLU GEÇİDİ	 (T-27a) KONTROLSÜZ DEMİRYOLU GEÇİDİ (Tek Hız)	 (T-27b) KONTROLSÜZ DEMİRYOLU GEÇİDİ (2 Hız ve 2 Hız)	 (T-29a.1) DEMİRYOLU HEMZEMİN GEÇİT YAKLAŞIMI (Sağ, Sol)	 (T-29a.2) DEMİRYOLU HEMZEMİN GEÇİT YAKLAŞIMI (Sağ, Sol)	 (T-30a.1) DEMİRYOLU HEMZEMİN GEÇİT YAKLAŞIMI (Sağ, Sol)	 (T-31a.1) KÖPRÜ BAŞI LEVHASI (Sağ, Sol)
 (T-33a) TEHLİKELİ VIRAJ YÖN LEVHASI	 (T-33b) TEHLİKELİ VIRAJ YÖN LEVHASI	 (T-33a.1) ONARIM YAKLAŞIM LEVHASI (Sağ, Sol)	 (T-34a.1) REPOJİ BAŞI EK LEVHASI (Sağ, Sol)	 (T-35) DÖNÜŞ ADANI EK LEVHASI	 (T-36) DÜŞÜK BARIYET	 (T-37) ÖZLÜ BUZLANMA

(TT-9) MOPET GİREMEZ

(TT-10a) KAMYON GİREMEZ

(TT-10b) OTOBÜS GİREMEZ

(TT-12) YAYA GİREMEZ

(TT-13) AT ARABASI GİREMEZ

(TT-14) EL ARABASI GİREMEZ

(TT-35b) SOLA MECBURİ YÖN

(TT-35c) İLERİ MECBURİ YÖN

(TT-35d) İLERİ VE SAĞA
MECBURİ YÖN

(TT-35f) SAĞA VE SOLA
MECBURİ YÖN

(TT-35g) İLERİDEN SAĞA
MECBURİ YÖN

(TT-35h) İLERİDEN SOLA
MECBURİ YÖN

2.2.3.3. Hız Sınırları

TÜRKİYE'DE ARAÇLARIN UYMASI GEREKEN YASAL HIZ SINIRLARI

ARAÇ CİNSİ	YERLEŞİM YERİ İÇİNDE (km)	YERLEŞİM YERİ DIŞINDA		OTOYOLLARDA (km)
		ŞEHİRLERARASI ÇİFT YÖNLÜ KARAYOLLARINDA (km)	BÖLÜNMÜŞ YOLLARDA (km)	
Otomobil (M1), (M1G),	50	90	110	120
Minibüs (M2),	50	80	90	100
Otobüs (M2-M3),	50	80	90	100
Kamyonet (N1), N1G)	50	80	85	95
(Ek satır:RG-21/3/2012-28240)	50	85	100	110
Panelvan (N1)				
Kamyon (N2-N3),	50	80	85	90
Çekici (N2-N3)				
Motosiklet (L3)	50	80	90	100
Motosiklet (L4, L5, L7)	50	70	80	80
Motorlu bisiklet (L1, L2, L6)	30	45	45	Giremez
Motorsuz bisiklet				
(Değişik satır: RG-17/4/2015-29329) Tehlikeli maddetaşıyan araçlar (Belgelerinde aksine bir hüküm yoksa)	30	50	60	70
(Ek satır:RG-17/4/2015-29329) Özel yük taşıma izin belgesi veya özel izin belgesi ile karayoluna çıkan araçlarda (Belgelerinde aksine bir hüküm yoksa)	30	50	50	60

Sürücüler;

Kavşaklara, tepe üstlerine, yaya ve hemzemin geçitlerine, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken; dönemeçlere, yapım ve onarım alanlarına girerken ve dönemeçli yollarda ilerlerken hızlarını azaltmalıdır.

- Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine; görüş, yol, hava ve trafik durumunun getirdiği şartlara uydurmalıdır.
- Bir başka aracı izlerken güvenli bir mesafeyi korumalıdır.
- Önlerinde giden araçları takip mesafesi, aracın cinsi itibarıyla yapabilecekleri azami hızlarının yarısı kadar metreden az olmayacak şekilde olmalıdır.

Araç hızlı kullanmanın yanında belirlenen hız sınırlarının altında araç kullanmak da trafikte olumsuzluklara yol açabilir;

- Zorunlu bir neden olmadıkça araçlar, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde yavaş sürülmemelidir.
- Mücbir sebep oluşmadıkça ani yavaşlamaları yasaktır.

2.2.3.4. Geçitlerde Uyulması Gereken Kurallar

Yaya ve okul geçidine yaklaşan sürücülerin yavaşlamaları ve geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunan yayalara ilk geçiş hakkını vermeleri, varsa trafik ve okul geçidi görevlilerinin verecekleri işaret ve talimata uymaları mecburidir.

Yayaların da kendilerine ayrılan alanlardan geçiş yapması, trafik işaret ve işaretçilerine uyması gerekmektedir.

Demiryolu geçişlerinde uyulacak kurallar;

Sürücülerin kontrollü demir yolu geçitlerinde;

- Işıklı veya sesli talimatın vereceği “DUR” emrine uymaları,
- Geçidin durumuna uygun bir hızla geçmeleri,
- Taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam ve yarım bariyerler varken geçide girilmemelidir.

Sürücülerin ışıklı işaret ve bariyerlerle donatılmamış (kontROLSÜZ) demir yolu geçitlerinde;

- Geçmeden önce uygun mesafede durması,
- Herhangi bir demir yolu aracının gelmediğini gördükten sonra geçmeleri mecburidir.

2.2.4. TRAFİKTE İLK GEÇİŞ HAKKI VE GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜ

2.2.4.1. Geçiş Hakkı

Yayaların ve sürücülerin diğer yaya ve sürücülere göre yolu kullanma sırasındaki öncelik hakkına “geçiş hakkı” denir. Buna göre araç sürücüleri;

- İki yönlü trafiğin kullanıldığı yollarda, yolun durumuna dikkat ederek karşı yönden gelen araçların hareketine göre gerektiğinde yavaşlamak, aracını sağ kenara yanaştırmak ve sağa yanaşıp durmak,
- Fazla eğimli yollarda karşılaşması durumunda, çıkan araç güç durumdaysa güvenli geçişi sağlamak üzere inen araçlar; varsa önceden sığınma cebine girmek, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmak, çıkan araç için hareket alanı yoksa da geri gitmek,
- Yolun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa motorsuz araçları sürenler, motorlu araçlara; otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör ve iş makinelerini sürenler yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere geçiş hakkı vermek suretiyle geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.

Kavşaklarda Aşağıdaki Kurallar Uygulanır

Kavşaklarda Geçiş Hakkı

- a) Bütün sürücüler geçiş üstünlüğüne sahip olan araçlara,
- b) Bütün sürücüler doğru geçmekte olan tramvaylara,
- c) Doğru geçen tramvay hattı bulunan karayoluna çıkan sürücüler b gelen, geçen araçlara,
- d) Bölünmüş yola çıkan sürücüler bu yoldan geçen araçlara,
- e) Tali yoldan ana yola çıkan sürücüler, ana yoldan gelen araçlara,
- f) Dönel kavşağa gelen sürücüler, dönel kavşak içindeki araçlara,
- g) Bir iz veya mülkten (geçiş yolu) çıkan sürücüler, karayolundan gel
- h) Dönüş yapan sürücüler, doğru geçmekte olan araçlara,

GEÇİŞ HAKKINI VERMEK ZORUNDADIRLAR...

GEÇİŞ ÜSTÜNLÜĞÜNE SAHİP ARAÇLAR

- 1- Ambulans (Cankurtaran),
- 2- İtfaiye,
- 3- Güvenlik ve asayiş ile ilgili görevli araçlar(Polis araçları),
- 4- Trafik hizmetlerine ait araçlar (Trafik Polisi araçları)
- 5- Kar ve buz mücadelesi çalışmalarında görevli araçlar,
- 6- Afet ve acil durum hallerinde afet ve acil durum hizmetlerinde görevli araçlar
- 7 – Koruma araçları ve korunan araçlar (Görevin devamı süresince)

Geçiş üstünlüğü olan araçlar 150 metreden görülen veya duyulabilen sesli veya ışıklı uyarı işaretleri kullanmaktadırlar.

2.3. TRAFİK GÜVENLİĞİ

2.3.1. TRAFİK EĞİTİMİ

Karayolları Trafik Kanunu'nun Amacı : Karayolları Trafik Kanunu, kara yollarında can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla trafik düzeni ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsamaktadır.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin Amacı : Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda yönetmelikle düzenlenmesi işaret edilen ve ayrıca gerekli görülen bazı hükümler ile bunların uygulanmasına dair esas ve usulleri kapsamaktadır. İlgili Kanun ve Yönetmelik maddelerine göre trafik eğitiminden ve bu alanda yapılan çalışmaların değerlendirilmesinden "Millî Eğitim Bakanlığı" ve "İçişleri Bakanlığı" sorumludur.

2.3.1.1 Sürücü Kursları

Özel motorlu taşıt sürücü kurslarında uygulanacak öğretim programları ile kursiyerlere trafikte sürücü davranışları, trafik kuralları, trafik mevzuatı vb. konuları içeren trafik ve çevre dersi; trafikte temel ilk yardım uygulamaları ile ilgili konuları içeren ilk yardım dersi; araçların teknik özellikleri ve temel bakım-onarım konularını içeren araç tekniği dersi ile trafik adabı dersi teorik olarak verilir.

Aday Sürücülük Süreci

Aday sürücülük sürecinde;

- Kırmızı ışığın üç kez ihlal edilmesi,
- Uyuşturucu maddeyle veya alkollüken araç kullanma ayrıca ölümlü sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet verme nedenleri ile sürücü belgelerinin geri alınması,
- “Hız sınırları üzerinde araç kullanmak yasaktır.” kuralının üç kez ihlal edilmesi,
- “Sürücüler, sağa ve sola dönüşlerde kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki bisikletlilere ve sola dönüşlerde sağdan ve karşıdan gelen trafiğe ilk geçiş hakkını vermek zorundadır.” kuralının üç kez ihlal edilmesi,
- “Görevli bir kişi veya ışıklı trafik işaretleri bulunmayan ancak başka bir trafik işareti ile belirlenmiş yaya veya okul geçitlerine yaklaşırken bütün sürücüler araçlarını yavaşlatmak ve bu geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunan kişilere ve öğrencilere ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.” kuralının üç kez ihlal edilmesi,
- “Emniyet kemeri, kask vb. kullanılması zorunludur.” kuralının üç kez ihlal edilmesi,
- Araç cinsine bakılmaksızın 0,20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanıldığının tespit edilmesi,
- Toplam 75 ceza puanının aşılması durumlarında sürücü belgesi, trafik görevlilerince iptal edilir.

Belgesi iptal edilenlerin yeniden sürücü belgesi alabilmeleri için sürücü kurslarına tekrar devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir.

2.3.1.3. Sürücü Belgeleri

Sürücü Adaylarında Aranılan Şartlar

Ehliyet almanın şartları “Karayolları Trafik Yönetmeliği”nin 76. maddesinde belirtilmiştir. Ehliyet almak isteyen bir sürücü adayında aşağıdaki şartlar aranmaktadır:

- Yaş
- Deneyim
- Öğrenim
- Sağlık
- Sınav
- Adli sicil kaydı

Yaş

- M, A1 ve B1 sınıfı sürücü belgesi alacakların 16,
- A2, B, BE, C1, C1E, F ve G sınıfı sürücü belgesi alacakların 18,
- A sınıfı sürücü belgesi alacakların 20, gücü 15 kilovattı aşan üç tekerlekli motosikletler için 21,
- C, CE, D1 ve D1E sınıfı sürücü belgesi alacakların 21,
- D, DE sınıfı sürücü belgesi alacakların 24 yaşını bitirmiş olmaları zorunludur.

Deneyim

- A sınıfı sürücü belgesi alacakların en az iki yıllık A2 sınıfı,
- C1, C, D1 ve D sınıfı sürücü belgesi alacakların en az B sınıfı,
- BE sınıfı sürücü belgesi alacakların B sınıfı,
- CE sınıfı sürücü belgesi alacakların C sınıfı,
- C1E sınıfı sürücü belgesi alacakların C1 sınıfı,

- DE sınıfı sürücü belgesi alacakların D sınıfı,
- D1E sınıfı sürücü belgesi alacakların D1 sınıfı sürücü belgesine sahip olmaları zorunludur.
- A sınıfı sürücü belgesi alacak 24 yaşını doldurmuş adaylarda deneyim şartı aranmaz.

1. Sabıka Kaydı: Artık kursa kayıt yaptırırken sabıka kaydı istenmemektedir. Milli Eğitim Bakanlığı kendi veri sisteminden sabıka sorgulaması yapacak ve aşağıdaki maddelerden sabıkası olan adaylar sistemden red edilecektir. ESKİ KANUN :Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 28 ve 29 uncu maddeleri,6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanununun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmak, YENİ KANUN : > 5237 / 188, 190, 191 > 2918 / 119 > 4926 / 6

2. Sağlık Raporu: Yeni yasaya göre Tek gözü görmeyenler diğer gözü 10/10 görüyor ise A, B ve F sınıfı sürücü belgesi alabilmektedir.Sağlık raporunun mutlaka sertifika alınan il’de faaliyet gösteren yetkili bir sağlık biriminden alınması gerekmektedir. 3. Eğitim: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin (b) bendinde öngörülen A1, A2, A, B, C ve D sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

Aşağıdaki eğitim belgeleri olanlar ehliyet alabilirler;

- İlkokul mezunu veya orta terk olanlar,
- İlköğretim mezunu olanlar,
- Lise mezunu veya öğrencisi olanlar,
- Üniversite mezun veya öğrencisi olanlar

Sürücü Belgesi Sınıfı	Temsili Fotoğraf	Sürücü Belgesi İle Kullanılacak Araç Tanımı	Sürücü Belgesi İle Kullanılabileceği Diğer Araçlar	Yaş	Deneyim Şartları	Geçerlilik Süresi
C Kamyon Çekici		C sınıfı sürücü belgesi kamyon ve çekici kullanacaklara verilir.	M - B - B1 - C1 - F	21	B	5
CE Römorklu Kamyon Çekici		CE sınıfı sürücü belgesi C sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara takılan ve azami yükü ağırlığı 750 kilogramı geçen römork veya yarı römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir.	M - B - BE - B1 - C - C1 - C1E - F	21	C	5
D1 Minibus		D1 sınıfı sürücü belgesi minibus kullanacaklara verilir.	M - B - B1 - F	21	B	5
D1E Römorklu Minibus		D1E sınıfı sürücü belgesi D1 sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara takılan ve azami yükü ağırlığı 750 kilogramı geçen römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir.	M - B - BE - B1 - D1 - F	21	D1	5
D Otobüs Minibus		D sınıfı sürücü belgesi minibus ve otobüs kullanacaklara verilir.	M - B - B1 - D1 - F	24	B	5
DE Römorklu Otobüs Minibus		DE sınıfı sürücü belgesi D sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara takılan ve azami yükü ağırlığı 750 kilogramı geçen römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir.	M - B - BE - B1 - D - D1 - D1E - F	24	D	5
F Lastik Tekerli Traktör		F sınıfı sürücü belgesi lastik tekerlekli traktör kullanacaklara verilir.	M	18	YOK	10
G İş Makinesi		G sınıfı sürücü belgesi iş makinesi türündeki motorlu araçları kullanacaklara verilir.	M	18	YOK	10
K Sürücü Aday Belgesi		K sınıfı sürücü aday belgesi Yönetmelikte belirtilen şartlar ve esaslara göre araç sürmeyi öğrenen sürücü adaylarına eğitim ve sınavla kullanmak üzere verilir.	YOK	Başvuru Yapılan Sürücü Belgesi Yaşı	YOK	6

Güvenli sürüş için Sürücülere öneriler

- Aracınıza bindiğinizde emniyet kemeri takılmalıdır.
- Koltuğu, elinizi uzattığınızda bileğiniz direksiyonun en üst kısmına uzanacak konuma ayarlayın ve simetrik olarak, saat 3 ve 9 konumlarında tutun.
- Aracı hareket ettirmeden ve durdurmadan önce her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol edin.
- Araç kullanırken sürekli dikkatli olun ve genellikle sağ tarafa dikilmiş olan trafik işaretlerini asla gözden kaçırmayın!
- Trafik işaret levhalarındaki hız sınırlarının müsaade edilen maksimum hızlar olduğu unutulmamalı.
- Yokuşları, çıkabileceğinizi tahmin ettiğiniz vitesle inin. Yokuş aşağı inişlerde asla vitesi boşa almayın.
- Şehirlerarası yollarda başka araçlara çok yaklaşmazsanız, onların yapacağı kazalara karışmamış olursunuz.
- Aynalarınıza sık sık göz atın.
- Hız yapanları yavaşlatmaya da çalışmayın
- Kısa süreli de olsa, aracınızı terk ederken güvenceye alın.
- Yaklaşan farlara fazla bakmayın. Bakışınızı yolun sağ kenarına yoğunlaştırın.
- Geçişler dışında sol şeridi boşaltın.
- Uykulu iken araç kullanmayın
- Gözleriniz bir noktada sabit kalıyorsa bu tehlike işaretidir.

Emniyet Kemeri Kullanımı

Karayolları Trafik Kanununun 78. maddesi gereğince;

Madde 78. Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları zorunludur.

Kullanma ve yolların özelliği gözetilerek hangi tip araçlarda sürücülerinin ve yolcularının şehir içi ve şehirlerarası yollarda hangi şartlarda hangi koruyucu tertibatı kullanacakları ve koruyucuların nitelikleri ve nicelikleri ile emniyet kemerlerinin hangi araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağı yönetmelikte belirtilir.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 150. maddesi gereğince;

Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları mecburidir.

Sürücü ve yolcular için, nicelik ve nitelikleri yönetmeliğin ekinde yer alan 1 sayılı cetvelde ve Karayolları Trafik Kanununa göre çıkarılan diğer yönetmeliklerde gösterilen koruyucu tertibatlardan;

1. Üç tekerlekli yük motosikletleri hariç, motorlu bisiklet ve motosikletlerde sürücülerin koruma başlığı ve koruma gözlüğü, yolcuların ise koruma başlığı,
2. M1 sınıfı otomobillerin, M1G ve N1G sınıfı arazi taşıtlarının, N1, N2, N3 sınıfı kamyonet, kamyon ve çekicilerin, M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında, yönetmeliğin ekinde yer alan (1) sayılı cetvelde yer alan "Emniyet Kemeri"nin bulundurulması ve kullanılması zorunludur. Yalnız araç dururken kullanılan koltuklar ile ayakta da yolcu taşıyan M2 ve M3 kategorisi Sınıf A ve Sınıf I otobüslerde, koltuklarda, emniyet kemeri bulundurulması zorunlu değildir.

Ancak;

1. Yerleşim yeri içinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araç sürücülerini,
2. Yerleşim yeri içinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüsler (umum servis araçları hariç) ile dolmuş otomobillerindeki yolcular,
3. Geri gitme veya park yerlerinde 25 km/s. geçmeyen hızla seyreden sürücüler,
4. Yakın koruma, harekât, tatbikat ve devriye görevi yürüten veya olaylara müdahale eden askeri ve genel kolluk görevlilerinden sürücü ve yolcu konumunda bulunanlar,

5. Görev ya da ekip çalışması ile özel pozisyonlarda bulduklarında acil servis görevlileri, emniyet kemeri kullanmak zorunda değildir.

Yönetmelik hükümlerine göre 1995 yılı itibariyle ülkemizde imali yapılan veya yurt dışından ithaline izin verilen M1 sınıfı araçların arka koltuklarında emniyet kemeri bulundurulması ve kullanılması mecburidir. Bunların dışında kalan ve halen trafikte kullanılmakta olan diğer taşıt sahipleri isteğe bağlı olarak, yönetmeliğin ekinde yer alan 1 sayılı cetvelde yer alan “Emniyet Kemeri”ni numunesine uygun olarak taktirabilirler. Kamyonet, kamyon ve çekicilerde ön koltukları için emniyet kemeri ile ilgili hükümler 1/8/1998 tarihinden sonra, diğer koltuklar için 1/1/2009 tarihinden sonra üretilen araçlarda uygulanır.

Emniyet kemeri, 1/8/1998 tarihinden sonra ve 13/2/2009 tarihine kadar üretilmiş M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında zorunlu olmayıp, minibüslerde sürücüsü ile yanında oturan yolcuların; şehirlerarası otobüslerde arka koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dahil en ön ve önünde boşluk olan arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önü koltuklarında; iki katlı şehirlerarası otobüslerde merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

M1, M1G, N1, N1G, N2 ve N3 sınıfı araçlarda 150 cm’den kısa ve 36 kg’ın altındaki çocukların taşınması sırasında çocukların ağırlığına uygun, yönetmeliğin ekinde yer alan (1) sayılı cetvelde yer alan çocuk bağlama sistemlerinin kullanılması zorunludur. Ancak, 135 cm’den uzun çocuklar çocuk bağlama sistemleri yerine ön koltukta oturmamak şartıyla diğer koltuklardaki emniyet kemerlerini kullanabilirler.

Çocuk bağlama sistemleri olmayan M1, M1G, N1, N1G, N2 ve N3 sınıfı araçlarda üç yaşın altındaki çocuklar taşınamazlar.

Çocukların taksilerde seyahatleri sırasında, çocuk bağlama sistemleri kullanmaları, yok ise arka koltukta oturmaları zorunludur.

Çocuklar, araçta hava yastığı devre dışı bırakılmadan, ön hava yastığı ile korunan bir yolcu koltuğunda yüzü geriye dönük çocuk bağlama sistemi kullanılarak taşınamazlar.

M2 ve M3 sınıfı araçlarda seyahat eden üç ve üzeri yaştaki çocukların, emniyet kemeri ya da çocuk bağlama sistemleri kullanması zorunludur.

M2 ve M3 sınıfında seyahat eden yolcular koltuklarına oturduklarında ve araç hareket ettiğinde, emniyet kemerlerini bağlamaları konusunda aşağıdaki yollardan herhangi biri ile uyarılmak zorundadır:

- Sürücü tarafından,
- Muavin veya grup lideri olarak tayin edilen görevli tarafından,
- Görsel-işitsel vasıtalarla,
- Belirlenen ve her oturma pozisyonunda görülebilen işaret veya yönetmeliğin ekinde gösterilen sembollerle.

Çocuk bağlama sistemleri kullanma zorunluluğu, bu ve ilgili yönetmelikler gereği emniyet kemeri veya isofix sistemi bulundurma zorunluluğu olmayan araçlarda aranmaz. Bu araçlarda çocukların arka koltuklarda taşınması zorunludur.

Sağlık sorunları nedeniyle emniyet kemeri takamayacak kişilerin resmi veya özel sağlık kuruluşlarından emniyet kemeri takamayacağına dair sağlık raporu almaları gerekir. Bu kişiler raporda belirtilen süre zarfında emniyet kemeri takmaktan muaf tutulur. Bu raporların görevlilerce istenildiğinde, ilgili tarafından gösterilmesi zorunludur.

Seferde görev alan sivil araçlara, ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

BİSİKLET VE MOTOSİKLET SÜRÜCÜLERİ İLE İLGİLİ KURALLAR

- *Bu araçların yaya yollarında sürülmesi yasaktır.
- *Bisiklet sürücülerinin 11 yaşını doldurmuş olmaları gereklidir.
- *Motersuz taşıtları sürenlerin 13 yaşını doldurmuş olmaları zorunludur.
- *Motorlu bisiklet sürücülerinin 17 yaşını doldurmuş olmaları ve A1 sınıfı ehliyet
- *Motosiklet sürücülerinin 17 yaşını doldurmuş ve A2 sınıfı sürücü belgelerinin olması zorunludur.
- *İkiden fazla bisikletin ,taşıt yolunun bir şeridinde yan yana sürülmesi yasaktır.
- *Sürücü arkasına yeterli bir oturma yeri olsa bile başka kişilerin taşınması yasaktır.
- *Elde bagaj paket ve benzerlerinin taşınması yasaktır.
- *Bunların başka bir araca bağlanarak, asılıp tutunarak sürülmesi yasaktır.
- *Bisiklet sürenlerin en az bir elleri ,motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret vermeleri dışında iki elleri ve motosiklet sürenlerin devamlı iki elleriyle taşıtlarını sürmeleri zorunludur.
- *Bisiklet ve motorlu bisikletlerin ön tarafında beyaz ışık veren ve 20 m. Yi aydınlatabilen bir far ,arka tarafında ise kırmızı ışık veren lamba yada 10 cm. yüzeyli bir yansıtıcı (reflektör) bulundurulur.
- *Bisiklet ve motorlu bisikletlerde aynı ses tonu veren en az 30 m. Den duyulabilen ikaz kornası bulundurulmalıdır.
- *Motorlu bisiklet ve motosikletlerde birbirinden ayrı iki fren bulunmalıdır.

ARAÇLARIN IŞIKLANDIRILMASI VE IŞIKLARIN KULLANILMASI

Karayollarında trafiğe çıkan bütün araçların ışık donanımı bulundurmaları ve bunları geceleri veya sis, kar, şiddetli yağmur ve yeterince aydınlatılmamış tünel gibi görüşün yetersiz yer, zaman ve hallerde yakmaları zorunludur.

- Araçlarda karayolları trafik yönetmeliğinde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ışıkların ve yansıtıcıların haricinde ışık ve yansıtıcı bulundurulması ve kullanılması yasaktır.
- Işıklar yönetmelikte belirtildiği şekilde ayarlı olacaktır. Önde beyaz ve açık sarı renkte, arkada ise kırmızı veya turuncu renkte ışık veren lambalar bulunacaktır. Sis lambası ile geri vites lambası isteğe bağlıdır. Farlar, dönüş lambaları, park lambaları, kuyruk lambaları, fren lambaları ve plaka lambaları zorunlu olup, arka plaka 20 m den okunabilmelidir. Ticari amaçla yolcu taşıyan araçlarda iç lamba bulunması gerekir.
- Araçların arkasında en az 20 cm² büyüklüğünde reflektör bulunmalıdır. Römork ve Yarı römorkların arkasında ise bir kenarı 15 cm olan eşkenar üçgen şeklinde ve içi dolu olmalıdır.
- Uzun hüzmeli farlar 100 m'yi, kısa hüzmeli farlar 25 m'yi aydınlatacak nitelikte olmalıdır.

Uzağı Gösteren (Uzun Hüzmeli Farlar) Işıkların Yakılmasını Gerektiren Yer ve Haller

1. Geceleri veya gündüz olsa bile hava durumunun görüşü azaltacak şekilde sisli, karlı,ve şiddetli yağmurlu olması halinde,
2. Yeterince aydınlatılmamış tünellerde,
3. Benzeri yer ve hallerde kullanılacaktır.

Ancak sürücülerin yeterli mesafeyi açık olarak görebildiği yer ve hallerde uzağı gösteren (uzun hüzmeli farlar) ışıklar yerine yakını gösteren (kısa hüzmeli farlar) ışıklar kullanılabilir.

Yakını Gösteren (Kısa Hüzmeli Farlar) Işıkların Yakılmasını Gerektiren Yer ve Haller

1. Karşı yönden gelen araçlarla karşılaşmalarda,
2. Aydınlatmanın yeterli olduğu kesimlerde,
3. Öndeki aracı takip ederken,
4. Öndeki aracı geçerken yan yana gelinceye kadar (uyarma amacıyla selektör yapılması hariç), Yakını gösteren (kısa hüzmeli farlar) ışıkların yakılması zorunludur.

Kuyruk Işıklarının (Arka Park Lambası), seyir sırasında uzağı veya yakını gösteren ışıklarla yada sis ışıklarıyla birlikte kullanılması zorunludur.

Işıkların Kullanılmasına Dair Diğer Esaslar

1. Dönüş ışıklarının **GEÇ** anlamında kullanılması **yasaktır.**
2. Sadece park ışıkları yakılarak araç sürülmesi **yasaktır.**
3. Karşılaşmalarda ışıkların söndürülmesi **yasaktır.**
4. **Sis ışıkları,** kar, şiddetli yağmur gibi sebeplerle görüşün yetersiz olduğu durumlarda kullanılır. Bu gibi durumlar yokken geceleri yakını ve uzağı gösteren ışıklarla birlikte yakılması **yasaktır.**
5. Yönetmeliklere uygun olarak takılan ışıkların amaçları dışında gereksiz olarak yakılması **yasaktır.**

Ayrıca sürücülerin:

- Geçme sırasında öndeki araç sürücüsünü ikaz etmek için geceleri, yakını ve uzağı gösteren ışıkları ardı ardına sırayla yakmak suretiyle selektör yapmaları,
 - Yakın ilerisi görülmeyen kavşak, tepeüstü ve virajlara yaklaşırken yakını ve uzağı gösteren ışıkları ardı ardına ve sırayla yakarak gelişlerini haber vermeleri,
 - Araçlarda dış ışık donanımı için birer adet yedek ampul bulundurmaları,
 - Araçlardaki tüm ışık donanımlarını çalışır durumda ve temiz bulundurmaları,

zorunludur.